

Rondetafelgesprek Nederlandse Digitaliseringsstrategie

24 september 2025

Position paper

Gemeenten zijn actief betrokken bij de totstandkoming van de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS). In dit position paper delen wij de visie van gemeenten hierop. De commissie Digitale Zaken heeft veel inzet en aandacht voor het tot wasdom komen van het digitaliseringsdomein. Daarom kunnen we nu twee aanvullende oproepen doen.

Als één sterke bestuurslaag regie op de Digitale Samenleving

Gemeenten lopen vooruit in het organiseren van regie op digitalisering als bestuurslaag. De ALV van de VNG heeft met 99 procent van de stemmen besloten om ten minste 80% van hun digitalisering als collectief op te pakken. Hiermee staan ze samen sterk en wordt expertise en uitvoeringskracht gebundeld. Gemeenten pakken de regie op een dossier dat dit nodig heeft.

Dit besluit laat een grote kentering zien in het paradigma van gemeenten naar méér samenwerking, met minder vrijblijvendheid. Gemeenten zien deze kentering ook terug in het bredere veld van digitalisering. In het bijzonder natuurlijk de NDS, waarbij samenwerking het uitgangspunt is.

Waarom een overheidsbrede strategie?

De Digitale Agenda Gemeenten 2028 gaat uit van regie op één Digitale Samenleving. Dit vergt per definitie interbestuurlijke samenwerking. We zijn blij dat de voormalig staatssecretaris van Digitalisering bij de lancering van onze gemeentelijke strategie in zijn toespraak pleitte voor intensievere samenwerking tussen alle overheidslagen en sprak over de digitalisering van het Huis van Thorbecke. Als antwoord op zijn oproep deed VNG een aanbod voor een gezamenlijke prioriteitstelling. Gezamenlijk, want we laten nu overheidsbreed nog belangrijke kansen liggen. Doordat we los van elkaar keuzes maken, komen we uit op suboptimale oplossingen.

De NDS gaat uit van zes prioriteiten waarop versnelling nodig is door nauwe samenwerking met alle bestuurslagen. Gemeenten herkennen deze prioritering en onderschrijven de noodzaak om deze onderwerpen in samenhang als één overheid aan te pakken. In het licht van de huidige geopolitieke context is verdergaande samenwerking op digitale weerbaarheid en autonomie rondom thema's zoals AI, cloud en data belangrijker dan ooit. Wij zijn ervan overtuigd dat de prioriteiten van de NDS bijdragen aan de kwaliteit en betrouwbaarheid van dienstverlening en bovendien een belangrijke rol

spelen in het aanpakken van grote maatschappelijke opgaven, zoals woningbouw- en de energievoorziening.

Bij het opstellen van de strategie hebben wij de intensieve samenwerking gewaardeerd. Deze interbestuurlijke aanpak is een bevestiging van de beweging die de NDS inzet om te werken aan- en als één digitaal Huis van Thorbecke. Wij omarmen deze beweging en willen benadrukken dat een gezamenlijke uitvoering waarbij we overheidsbreed, gelijkwaardig en elk vanuit ons eigen politiek mandaat sturing geven aan digitalisering van groot belang is. De uitvoering krijgt vorm middels een programmatische aanpak. Een duidelijke governance is van groot belang. Het Bestuurlijk Overleg Digitalisering dat, nu nog informeel, wordt ingesteld draagt bij aan de politiek-bestuurlijke inzet voor een betere coördinatie tussen diverse overheidslagen en –organisaties. Wat ons betreft moet het BOD geformaliseerd worden en mag die sturing verder verzaamd worden met een ministeriële verantwoordelijkheid. Dat doet recht aan het belang van een gezamenlijke aanpak.

We pleiten voor een overheidsbrede ministerieel gestuurde samenwerking op digitalisering, met ten minste een formeel Bestuurlijk Overleg Digitalisering, in lijn met de NDS, zodat plannen en keuzes daadkrachtig en interbestuurlijk gerealiseerd gaan worden.

Wat betekent de uitvoering van de NDS voor Gemeenten

Digitalisering is het fundament van het openbaar bestuur, een essentiële infrastructuur waaraan steeds hogere eisen worden gesteld. Zo zijn gegevensdeling en digitale innovatie zijn cruciaal voor het benutten van kansen in het licht van maatschappelijke vraagstukken. Tegelijkertijd is digitalisering onmisbaar voor de uitvoering van kerntaken door gemeenten en hun dienstverlening aan inwoners en ondernemers. In de komende jaren is groot onderhoud nodig om de kwaliteit van onze digitalisering op peil te houden. De NDS biedt daarbij de mogelijkheid om te bezien wat er overheidsbreed kan worden gedaan, wat in collectiviteit van gemeenten en wat nog individueel per organisatie,

Die kwaliteitsslag is cruciaal: gemeenten zijn onderdeel van een sterk veranderend geopolitiek speelveld, waarin bestaande afhankelijkheden de continuïteit van onze dienstverlening en de privacybescherming van onze inwoners onder druk zetten. Bovendien zijn gemeentelijke digitale systemen doelwit van kwaadwillende statelijke actoren. Daarnaast moeten we als gemeenten slim omgaan met personeelstekorten en te allen tijde de kwaliteit waarborgen om het vertrouwen van inwoners en slagkracht van ondernemers te herstellen.

Een vastgestelde strategie en de bereidheid voor samenwerking is een belangrijke eerste stap, dat stelden wij ook al in [onze eerste reactie op de NDS](#). Echter, de haalbaarheid van de uitvoering is grotendeels afhankelijk van toereikende financiering en (politiek/bestuurlijke) doorzettingskracht. Gemeenten zien met beperkte financiële ruimte grote uitdagingen op zich afkomen. Om die reden is het van belang dat we de investeringsvraag gezamenlijk en interbestuurlijk beantwoorden.

Onder regie van de VNG werken gemeenten samen om grip te krijgen op de digitale opgaven waar we gezamenlijk voor staan. De NDS biedt daarbij richting en versnelling en vraagt om duidelijke keuzes. Met een uitvoeringsprogramma kunnen we zorgen voor overzicht en inbreng op zowel gemeentelijk als interbestuurlijk niveau op het gebied van digitalisering. Daarbij is het uitgangspunt helder: initiatieven moeten uitvoerbaar zijn en passen bij wat gemeenten aankunnen. Want niet alles kan tegelijk – en zonder voldoende capaciteit en structurele financiering komt de uitvoering onder druk te staan.

Wij pleiten voor voldoende middelen voor een NDS uitvoeringsprogramma en extra investeringen om de ambities uit de NDS waar te kunnen maken.

**Vereniging van
Nederlandse Gemeenten**

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag
+31 70 373 83 93

info@vng.nl

september 2025